

בלבבי משכן אבנה

נקודה מתוך הפרשה

דברים

בפרשתן (דברים ב, א) כתיב "ונסב את הר שעיר ימים רבים". האם כאשר סובב עמ"י את הר שעיר, מתבצעת בכך הכנה פורתא לעתיד, שעליו נאמר "ועלו מושיעים בהר עשו וכו'".

ביאור מורינו הרב שליט"א

ועיין מהר"ל (חידושי אגדות, מכות יד ע"ב), מהרש"א (ברכות סב ע"ב). ומגלה עמוקות (וישלח ד"ה ויעג בכך ירכו). ויש שטות נוספות מי הוא השטן ואכמ"ל.

וכתב בהעמק דבר (דברים ב, א), וז"ל, "ונסוב את הר שעיר ימים רבים" רמז לנו אור תכלית הנדידה בשביל הגלות שיהיה לאחר זה, יהיה רוב הזמן בגלות אדום, עכ"ל. וכן כתב בקהילת יצחק (שם), וז"ל, לכן הסיבם הקב"ה את הר שעיר ימים רבים, לרמז שגלות השלישי אשר יהיה ע"י אדום ימשך לימים רבים, עכ"ל.

וסיפא דקרא (שם ב, ג) "ופנו לכם צפונה", ודרשו חז"ל (בדמב"ר א, יט) לכו והצפינו עצמכם. ופרשו מפרשים רבים (עיין בכלי יקר על אתר, אות ג') שגוער בבני ישראל שלא יראו אותות עושר וכבוד לפני בני עשו בזמן הגלות. כדי לא לעורר את קנאתם ועברתם הנצחית. ונראה עוד שקאי על אחרית הימים, שעתיד הקב"ה לשחוט את השטן - היצה"ר שנקרא צפון, כמ"ש (סוכה נב ע"א), והיינו אחרי אורך הגלות באדום ונסוב את שעיר ימים רבים אזי פנו לכם צפונה, "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו", וגם שבו סמאל, שעתיד להישחט. ומ"ש (פסוק ג') "רב לכם סב את ההר הזה" דהיינו לצאת ממדרגת 'סב', שטן שהוא בחינת סובב, כנ"ל. "פנו לכם צפונה", להשריש את הלעת"ל, שעתיד הקב"ה לשחוט שהוא בחינת צפון כנ"ל, ולגלות כנגדו את האור הצפון לצדיקים לעת"ל.

כתב ר' יוסף בכור שור (דברים א, ב), וז"ל, "אחד עשר יום דרך הר שעיר", כלומר אין מחורב אלא דרך אחד עשר יום עד קדש, אם היינו הולכים דרך הר שעיר, שהוא דרך "הישר". אבל אנו איחרנו הרבה "שסיבבנו" את הר שעיר, ולא הלכנו דרך הישר, דכתיב "ונסב את הר שעיר ימים רבים", עכ"ל.

ומנין השנים שסבבו את הר שעיר אמרו במדרש אגדה, יט' שנה הם במסעות שמריתמה עד מדבר צין הוא קדש. וכמ"ש בחיזקוני (דברים ב, א), וז"ל, "ונסב את הר שעיר ימים רבים", יט' שנה הם מסעות שמריתמה עד מדבר צין, הוא קדש, כמו שפרישת בפרשת חוקת (במדב"ר, כא, ד), עכ"ל. אולם בברייתא (דמ"ט מידות) אמרו, היו סובבין את הר שעיר שמונה ושלושים שנה, וזהו יט' שנה כפולים שעולים מנין לח'. וכן הוא בילק"ש (שמות מ, רמז תכב). ועיין רש"י (דברים א, מו).

והטעם שנסובו יט' שנה דייקא, כי כבר אמרו חז"ל, שפעם ראשונה שנאמר בתורה אות ס' הוא לגבי יצירת האשה, "ויסגור בשר תחתונה". והיא בבחינת מש"כ, "נקבה תסובב", וכבר אמרו (שם) חז"ל, שנאמר קודם לכן אות ס', "סובב את ארץ החוילה". וזהו ס' שצורתה סיבוב, וסגירה, "ויסגור בשר תחתונה". ועוד אמרו חז"ל (שם) שנברא סטן עמה, ולכן נאמר בה האות ס'. והוא שרו של עשיו, הוא סמאל שעיר, כמ"ש (בד"ר, יא, י) סמאל ראש כל השטנים. וכמ"ש במצודות דוד (להרדב"ז, מצוה תקכט), וז"ל, ושרו של עשיו הוא סמאל, הוא טוען כנגד ישראל ומשטין למעלה, ומליף עליהו רעה, עכ"ל.